

ризиками, тощо.

[1] Косович Б. Екологічне підприємництво як важлива складова сучасної економіки України. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 3. С. 109-1118.

УДК 323.2

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУСПІЛЬСТВА І СУСПІЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ЯК ЕКОНОМІЧНИХ КАТЕГОРІЙ

TRANSFORMATION OF SOCIETY AND SOCIAL VALUES AS ECONOMIC CATEGORIES

канд. екон. наук Т.Г. Сухорукова

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

T.G. Sukhorukova

Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)

Тенденції розвитку суспільства, а разом з ними і тенденції розвитку суспільних цінностей, з одного боку, виступають узагальнюючими категоріями, а з іншого - впливають на розвиток та поведінку кожного члена цього суспільства. Суперечливість та неоднозначність оцінки змін, що відбуваються всередині суспільства в цілому та в межах держав, вимагають постійної уваги теоретиків і практиків до цього об'єкта дослідження.

Дослідженню якості людських ресурсів присвячено роботи Г. Беккера, М. Блоуг а пізніше - Л. Туроу, Э. Джиненсона, праці яких тісно пов'язані з розвитком теорії людського капіталу. Однією з найактуальніших тем сучасних дослідників є різке зниження народжуваності. Цій проблемі присвячені роботи Дж. Галлахера, Мазура Н.О., Кабилочної О.О та ін.

Значне посилення уваги теоретиків та практиків до питань співвідношення проблем демографії та сталого розвитку відзначалося у 70-ті роки минулого століття, коли почалось формування демографічної безпеці суспільства, як окремого напрямку досліджень.

Невід'ємною частиною суспільства є суспільні цінності. Цінність, у загальному вигляді, позначає по-перше, позитивну чи негативну значимість будь-якого об'єкта чи явища дійсності, відволіканні з його екзистенційних і якісних характеристик (предметні цінності), по-друге, нормативну (оцінну) бік явищ суспільної свідомості (суб'єктні цінності).

Цінність є однією з основних понятійних універсалій у системі

філософських та гуманітарних дискурсів. Цінності задають одну із можливих граничних рамок соціокультурної активності людини. Їм приписується позаособистісний, надособистісний, а часом і позаісторичний характер.

Більшість вчених аргументують необхідність пошуку нових підходів регулювання трансформаційних процесів сучасного суспільства з метою усунення негативних факторів та досягнення синергетичного ефекту від позитивних змін.

Темпи збільшення населення світу не відрізняються стабільною динамікою. За період аналізу найбільше зростання населення відзначалося період 1965-1970 рр., коли чисельність населення Землі зросла на 16,7%. Найменший приріст чисельності населення був у період 2015-2020 рр., коли чисельність населення зросла на 1,7%. Нерівномірність зростання населення Землі відзначається як за показником часу, так й за показником частин світу [1].

Інші дослідники зазначають, що до кінця ХХ століття більшість країн зіштовхнулися зі зниженням чисельності населення. У 23 країнах світу за збереження нинішніх тенденцій населення до 2100 р. може скоротитися наполовину. Вчені передбачають, що чисельність населення планети досягне піку до 2064 р. (9,7 млрд.), та був почне скорочуватися і до кінця століття становитиме 8,8 млрд [2].

Питання трансформації суспільства є актуальним для більшості країн світу, а для деяких країн це питання особливе актуальне. До переліку останніх входить Україна. Саме сьогодні це питання особливо важливе, враховуючи військові дії на території країни. Конфлікт в Донбасі та воєнна агресія Росії привели до колосальних втрат людських життів. Йдеться не лише про загиблих. Багато людей залишили країну, тобто виїхали за її межі. Учені чекають зниження народжуваності, погіршення національного здоров'я і скорочення тривалості життя.

Розвиток суспільства тісно корелює з розвитком суспільних цінностей, які визначаються різними чинниками. Причому до найважливіших слід віднести: статево-вікову структуру суспільства, градацію суспільства за доходами, релігіям, і навіть - формою співіснування індивідів.

Першорядне значення статево-вікової структури суспільства визначається роллю даного фактору у формуванні людського потенціалу та життєздатності суспільства в цілому. Поступово питома вага чоловіків у загальній кількості населення знижується.

Формування суспільних цінностей здійснюється також під впливом вікової структури суспільства, градації суспільства за доходами, релігії та інші фактори.

[1] Піраміда численности населения мира с 1950 до 2100 года - URL:

<https://www.populationpyramid.net/ru/%D0%BC%D0%B8%D1%80-%D0%B7%D0%B5%D0%BC%D0%BB%D1%8F/2000/>

[2] Галлахер Джеймс. Мир ждет резкое падение рождаемости. В чем причина и чем это грозит? - URL: <https://www.bbc.com/russian/features-53417388>

УДК 330

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ ВІДБУДОВИ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД

STRATEGIC DIRECTIONS OF REBUILDING THE COUNTRY'S ECONOMY IN THE POSTWAR PERIOD

канд. екон. наук А.В. Толстова

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

PhD (Econ.) A. V. Tolstova

Ukrainian State University of Railway Transport (Kharkiv)

Загострення воєнного конфлікту на території країни, яке супроводжується руйнацією виробничої інфраструктури, транспортної інфраструктури, соціальних та житлових об'єктів, втрати здатності використання земель, втрата та виїзд робочої сили з території країни може призвести до скорочення економіки країни. Так в Україні знизилося виробництво основних видів продукції, зокрема тієї, що становить основу експортного потенціалу України. Крім того, заблоковані порти, а відтак і лівобережна частина зовнішньої торгівлі. Нищиться транспортно-логістична, соціальна, маркетингова та інженерна інфраструктура цілих регіонів. Відбувається відтік кадрів за кордон та їх часткове перміщення на захід держави. Міжнародна підтримка України, збір коштів, формування фондів для відбудови країни, відтворення її економіки дозволить реалізувати дієві ринкові реформи, направлені на провадження цілеспрямованої структурної, інвестиційно-інноваційної, зовнішньоекономічної і соціальної політики, раціональної організації процесів формування міжгалузевих і територіальних потоків важливих видів промислової продукції. В таких умовах основним завданням є визначення стратегічних напрямків відтворення та розвитку країни.

Стратегічними напрямками відбудови економіки країни доцільно визначити:

- інфраструктурну відбудову стратегічних об'єктів;
- забезпечення запланованого економічного зростання та розвитку; досягнення продуктивної зайнятості трудових ресурсів;